תלמוד בבלי · אחרונים · מראית העין · סדר מועד

מראית העין על מועד קטן

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מראית העין על מועד קטן

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מראית-העין-על-מועד-קטן/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ה. 4
דף ט. 4
דף ט: 5
דף יד: 6
דף טו. 6
דף טז: 6

דף ה.

אמר רבי יהושע בן לוי כל השם ארחותיו בעה"ז זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה וכו'. אפשר דכיון דהוא שם ארחותיו יש לו זכות לראות הנס בעיניו כמו שאמרו רז"ל דכאשר הנס בזכותו עיניו תחזינה משרים וז"ש זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה ורואה דייקא. ובזה פירשו הראשונים נ"ן פסוק ישמח צדיק כי חזה נקם שרואה הנס בעיניו ויאמר אדם אך פרי לצדיק שיכירו ויאמרו כלם שהנס בזכותי עכ"ד ואפשר להרחיב הענין ונקדים דאמרו רז"ל דכשהנס בשם הוי"ה מדת רחמים אז אף כשאין הנס בזכותו יכול לראות הנס. גם אין לשמוח במפלת אויביו וז"ש ישמח צדיק והשמחה אינה על מפלת אויביו ח"ו דכתיב בנפול אויביך אל תשמח. רק השמחה הוא כי חזה נקם שראה הנס בעיניו דזה יורה דהנס בזכותו. ויאמר אדם אך מיעוט כלומר לא תימא דשמח במפלת אויביו רק השמחה הוא שהוא פרי לצדיק. וכי תימא מאן מוכח דילמא אינו בזכותו ורואה הנס שנעשה במדת רחמים דאז יכול לראות הנס אף שאינו בזכותו. לז"א אך יש אלהים אך מיעוט מדת רחמים כי יש אלהים שופטים בארץ ומדת הדין בעולם ואפ"ה רואה הנס מוכרח שהוא פרי לצדיק והוא בזכותו. והיינו מאמרין כי הנה אמרו בזהר הקדוש כי דרך הוא פתוח דרך כבושה וארח הוא סתום וז"ש כל השם ארחותיו לא מיבעיא הנגלות שהוא נזהר בהם אלא אפילו ארחותיו דיש בהם צדדין לכאן ולכאן הוא מיראת ה' שם ארחותיו אף שאינם נגלים מעיין ושוקל אותם שיהיו על פי התורה וכן דרכו תמיד וז"ש ארחותיו לשון רבים לזה זוכה ורואה הנס הגם שאינו במדת רחמים וזהו שאמר אראנו בישע אלהים דייקא אף שמדת הדין בעולם והנס אינו במדת רחמים עם כל זה זוכה ורואה הנס שהוא בזכותו:

ואפשר לרמוז דכיון דשם ארחותיו זוכה ליחד הדודים ולהמשיך שפע עליון וזה רמז ושם ו' רמז לקב"ה שם מ' דרך לשון זיווג והוא כמספר הויה אלהים ב' פעמים אראנו בישע יוד חכמה ש"ע נהורין יושפעו למ' אלהים וא"ש ההי"ב:

דף ט.

שמחים שנהנו מזיו השכינה. שכל אחד נתעברה אשתו מבן זכר. אפשר דהשכינה נקראת שמחה והיה יחוד עליון ועי"ז היה שפע רב ובכונת נהנו מזיו השכינה ומהשפע עליון וז"ש שמחים נשפעים מהשכינה הנקראת שמחה וטובי לב טוב הוא יסוד לב מ' ונהנו מהאור הנמשך בכל העולמות על ידי זיווג יסוד ומ'. ולכן זכו לבנים זכרים מדה כנגד מדה כי אמרו רז"ל שכבודו של הקב"ה עולה מן הזכרים והפשוט דהזכרים חייבים

בכל המצות ובתלמוד תורה השקולה ככל המצות ותלמוד גדול שמביא לידי מעשה. ועד"ה שאם יזכו על ידם יתעורר זיווג עליון ונשמתם תהיה מ"ן ובמקום אחר הארכתי. ומשו"ה זכו לבנים זכרים:

כיון שאמר אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה באותה שעה נהפכו וכו'. בזה אפשר לרמוז ארוממך ה' בסוד גדלות כי דלתני ורמז בהעלם לשון דלת ענין השערים דלתי ההיכל שנפתחו בשבילו. ולא שמחת אויבי לי כי אדרבא נהפכו פניהם וכו' העלית משאול נפשי חייתני ממש כמו שאמרו רז"ל באותה שעה חיה דוד. ואפשר לרמוז שמחים וטובי לב על הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולשלמה ולישראל עמו. אשר עשה ה' שזה יחוד כולל שנכנס ס"ת להיכל וזה רמז אשר רמז לאימא עשה אותיות שעה היא מ' ה' קב"ה וזה נעשה בעבור דוד עבדו. וגם רמז עש"ה גימטריא שלמה וז"ש על הטובה אשר עשה לדוד ולשלמה שבן בת שבע יבנה בית המקדש וזה מורה שלא חטא ח"ו וזה רמז דוד שלמה ישראל ר"ת שדי שהיה יחוד ע"י דוד שהביאו ארונו וע"י שלמה שבנה בית המקדש וע"י ישראל וזהו על הטובה אשר עשה ה' לדוד ולשלמה ולישראל עמו. ואפשר שדוד ברוח הקדש שאל עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבושו עשה גימטריא שלמה שימלוך שלמה ויבנה בית המקדש וזה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני. רוח ה' דיבר בו שיעשה בשבילו זיווג כולל בכניסת ס"ת בהיכל בית המקדש דלא אפשר זה אלא על יד מי שלא חטא ולא פגם היסוד כמ"ש במ"א משם הרב המופלא עיר וקדיש מו"ר ניהו רבא מהר"ר חיים ן' עטר ז"ל. וז"ש עשה עמי כלומר בעבורי אות יסוד לטובה מ' דכשיתחבר היסוד טוב עם ה' מ' נעשה טובה ויהיה זיווג כולל ויראו שנאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני מלשון אעשה לו עזר וב"ש שלי ונחמתני דשלמה בן ב"ש ימלוך:

דף ט:

יהא רעוא דתזרע ולא תחצד וכו'. ראשונים שאלו אשר היו תמהי"ם מה זה היה לרבנן קדישי לפתוח בסדר ברכות כי האי גוונא דהפשט קללה הוא ופירש הגאון מהר"ם מפאדובה ז"ל כי הם מרוב הענוה סברי דהם אינם ראוים לברכו דיש לו אב ר"ם הוא הקדוש וברכתו ברכה. והם אינם ראוים לברכו ומ"מ להשיבו ריקם אינו משורת דרך ארץ ומה גם דאמרו רז"ל אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך לזה נתחכמו וא"ל הברכה בלשון קללה כדי שאביו יפרש הדברים בלשון ברכה ואז יחולו הברכות בכפלים אם מצדם שכונתם לטובה ואם מצד אביו שיברך הברכות בפירוש זהו תורף דבריו ז"ל.

ואפשר לומר דרך דרש ורמז דמ"ש רשב"י אנשים של צורה הם כונתו שהם קדושים ובכח תורתם עשו החומר צורה כי כן צורה בגימטריא אש דעל ידי אש דת שלטו ביצר גימטריא ש' דהתורה אש מבטלת יצר גימטריא ש' בכח אש התורה יתר א' על יצר לבטלו וז"ש אנשים של צורה הם. והם עשו בחכמה לומר לשון סתום שכולל ברכות גופניות ונפשיות. ורשב"י לבנו קטן פירש לו בדרך יבחר באותה שעה ברכות גופניות. ואולם כולל הלשון גם ברכות נפשיות. תזרע ולא תחצד שה' ברחמיו זורע התורה והמצות כמשז"ל והפירות לבעליהן וז"ש תזרע ולא תחצד שלא יהיה כונתך לאכול פירות כי אם שלא ע"מ לקבל פרס בשום צד. תעול ולא תפוק שהתורה והמצות יכנסו באוצר טוב ולא תפוק שלא תחטא ויצאו לסט"א. תפוק תוציא בירורים על ידי התורה והמצות ולא תעול שלא תגרום בחטא שיכנסו ניצוצות הקדושה בסט"א. לחרב ביתך ולתיב אושפיזך שתגלה לכבוד השכינה כמו רשב"י וחביריו כאשר כתב הרמ"ק בספר גרושין. לבלבל פתורך בחידושי תורה ושקלא וטריא ולא תחזי שתא חדתא דלא תחטא ובר"ה תחזור בתשובה ותהיה שתא חדתא אלא תמיד תהיה בקדושה:

דף יד:

והצרוע לרבות כ"ג. מקשים על הרמב"ם ז"ל פ"י דטומאת צרעת דנתן טעם משום דאתי עשה ודחי ל"ת ובמ"א כתבתי בעניותי בס"ד:

דף טו.

מנודה מהו בשאלת שלום וכו'. עמ"ש אני הדל בראש דוד דף קכ"ז ע"ד:

דף טז:

למה נקרא שמו כוש. אפשר לרמוז דמשם שאול לכוש חסר ו"ה לפי שאין השם שלם עד שימחה זכר עמלק. ורז"ל דרשו לשבח:

אמר רבי שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על וכו'. אפשר דק"ל כפל הכתוב ודריש דאחר שהיה דוד בן ישי כי מעת אשר נודע שהוא בן ישי משחו שמואל הע"ה למלך אחר זה עשה עצמו הדיוט והלך יחף והיה מתכפר בשעירה כהדיוט כמ"ש בזהר ובמדרש ובזה הוקם על עולה של תשובה דאם חטא יחיד. ובפסוק אפשר לרמוז ונאם הגבר גימטריא הויה אדני גבורה שמיתות הגבורות כיחוד הדודים. הוקם אותיות מקוה שהתשובה מטהרת כמקוה. ולרמז הקודם הוקם גימטריא

אהיה דההי"ן להמשיך לזו"ן. ובפרוש לי דיבר צור ישראל דדריש הכא פירש הרב הגדול מהר"ר ברוך ברזילי ז"ל לי דיבר צור ישראל כי אמר ה' ראיתי בבניו לי מלך והפשט הוא מושל באדם דהוא מלך על ישראל. אבל האמת לי מלך פירוש עלי מלך שהקב"ה גוזר והצדיק מבטל עכ"ד ז"ל ואני בעניי אמרתי דהיינו אשר קודם זה כתיב רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני כלומר אל תחשדוני שאני אומר לי דיבר וכו' שר"ל עלי מלך ח"ו לא מלבי אלא רוח ה' דיבר בי ורוח הקדש אומרת. ועפ"ז אפשר לפרש מאמר שוחר טוב מזמור י"ו אמר דוד לפני הקב"ה רבונו של עולם אעפ"י שאני מלך המלכתיך עלי והוא תמוה מה ס"ד ומה שבח הוא זה ועל פי האמור ניחא וז"ש אמר דוד לפני הקב"ה כלומר שהוא יודע האמת על דרך שפירש הרב מהר"י ן' חביב ז"ל בעין יעקב מ"ש דוד לפני הקב"ה שמרה נפשי כי חסיד אני כי הוא יודע האמת שאני חסיד. וז"ש הכא אמר דוד לפני הקב"ה שהוא יודע האמת אעפ"י שאני מלך שהכונה עלי מלך המלכתיך עלי ואני בעיני כהדיוט וה' ברחמיו יברכנו לעבודתו ויוסיף לנו שנות **חיים**: